

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

శ్రీమత్ ప్రతివాదిభయంకరార్యవిరచితా

॥ శ్రీనిగమాంతదేశిక సప్తతిరత్నమాలికా ॥

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజమహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan of śrīraṅgam

*This was typeset using skt, L^AT_EX, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ శ్రీనిగమాంతదేశిక సప్తతిరత్నమాలికా ॥

శ్రీమత్రయీమకుటదేశికపాదపద్మ-

భృంగాయమాణవరదార్యదయైకపాత్రం।

త త్సాక్తిలేశవిభవత్తసమస్తతత్త్వం

భక్త్యా భజామి పరవాదిభయంకరార్యం॥

జీవనం జగతాం జీయాత్ కిమప్యపగతస్పృహం।

స్వతంత్రం సర్వతంత్రేషు వేంకటేశాహ్వాయం మహాః॥ 1 ॥

శోశ్రూయమాణా యచ్ఛబ్దం కవితార్కికకుంజరాః।

స్వప్నే ప్రసుప్రువుర్నిత్యం సింహం కమపి తం భజే॥ 2 ॥

శ్రీమతాం హరిదాసానాం పాదరక్షావలంబినా।

తేన వేంకటనాథేన సనాథాస్సుఖినో వయం॥ 3 ॥

వేదాంతదేశికపదం యస్మై శ్రీరంగశాయినా।

దత్తం తస్మై నమస్కర్మో వేంకటేశవిపశ్చితే॥ 4 ॥

దక్షిణోత్తరదేశీయసూక్త్యా వరదదేశికః।

యస్మాదజని సోదర్యస్తస్మాన్నాన్యా గతిర్మమ॥ 5 ॥

జ్ఞానం తు వినయో భక్తిస్సంపత్తిర్వీతరాగతా।

ఆరోగ్యం యస్య తస్యాస్మి దాసో వేదాంతసద్గురోః॥ 6 ॥

యస్మిన్ననన్యసామాన్యా వేదాంతాచార్యతా గురౌ।

యథా పురుషతా విష్ణౌ తస్మిన్నన్యస్తభరోఽస్మ్యహం॥ 7 ॥

సర్వతంత్రస్వతంత్రత్వాచ్చస్త్రదీపప్రదానతః |
 శ్రీవేంకటాద్రినాథోఽసౌ సాక్షాద్వేదాంతదేశికః || 8 ||

ఆవిర్భూతిర్యస్య వంశాదనర్ఘాత్
 వైశ్వామిత్రాద్విష్ణుఘంఠాంశకస్య |
 శ్రీమాన్ సోఽయం సర్వతంత్రస్వతంత్రో
 వక్తా వ్యాఖ్యాసార్వభౌమో విభాతి || 9 ||

భాద్రపదమాసగతవిష్ణువిమలర్షే
 వేంకటమహీధ్రపతి తీర్థదినభూతే |
 ప్రాదురభవజ్జగతి దైత్యరిపుఘంటా
 హంత! కవితార్కికమృగేంద్రగురుమూర్త్యా || 10 ||

తమిమం శ్రీమద్వేంకటనాథాచార్యం వదంతి కిల సంతః |
 శ్రీవేంకటాద్రినాథం సదసద్గుణరాశియోగహానిభ్యాం || 11 ||

శ్రీభాష్యం విరచయ్య సంయమివరో జిత్వా స్వయం వాదినో
 బాహ్యోశ్చాపి కుదృష్టికాన్ భువి పునర్భాష్యప్రతిష్ఠాశయా |
 శ్రీమద్వేంకటనాథదేశికశిరోరత్నాత్మనాఽఽవిర్భభౌ
 ఇత్యేవం చ వదంతి హంత! కృతినస్తైకాలికజ్ఞానినః || 12 ||

అవనాయసతామసద్గుణప్రబలాతోపనిబర్హణాయ చ |
 అపి వైష్ణవధర్మవృద్ధయే జననం శ్రీ నిగమాంతసద్గురోః || 13 ||

యద్యయం హి కవితార్కికసింహో నాభవిష్యదిహ భువ్యవతీర్ణః |
 తర్హి బాహ్యకుదృగుద్ధతపక్షైః మేదినీ పరివృతా హ్యభవిష్యత్ || 14 ||

వేంకటేశ్వరవిపశ్చితి జాతే నిస్సపత్నమభవత్ కిల భాష్యం |
 తత్త్వమప్రతిహతం చ తదాసీద్యేన మోక్షపదవీ సుఖలభ్యా || 15 ||

పుత్రోఽనంతార్యసూరేః పురుషసమగుణః పుండరీకాక్షయష్టుః
 పౌత్రస్తో తారభిఖ్యా శ్రుతవరజననీగర్భవారాశిచంద్రః |
 విశ్వామిత్రాన్వవాయో వరదగురుపితా వాదిహంసాంబువాహాత్
 ఆచార్యాదాప్తశాస్త్రో వరదగురుమతస్సర్వతంత్రస్వతంత్రః || 16 ||

అనంతసూరిసూనవేఽభినంద్యమానవైభవాత్
 దిగంతవాదిహంసజైత్రకాలమేఘదేశికాత్ |
 ఉపాత్తసర్వశాసనాయ హంత! వర్షవింశతౌ
 పునఃపునర్నమస్కీయాస్తు వేంకటేశసూరయే || 17 ||

వేదాంతాచార్యవర్షో విదితబహుగుణో వీతరాగాగ్రయాయీ
 విద్వాన్విద్యానిషద్యావిరచితవివిధానేకదివ్యప్రబంధః |
 విష్ణౌ విష్ణ్వాశ్రితేషు ప్రకటితవినయప్రేమశేషత్వవృత్తిః
 విఖ్యాతశ్శ్రీయనే స్యాద్విషయజిదిహ నో వేంకటాచార్యవర్యః || 18 ||

యస్సంస్కృతకవితాయాం ప్రౌఢిమ్నాన్వేతి కూరనాథసుతం |
 ద్రామిడకవితామార్గే పరకాలం వాథ భక్తిసారం వా || 19 ||

పరశ్శతం వాపి పరస్సహస్రం
 శ్రీవేంకటాచార్యకృతాః ప్రబంధాః |
 తత్రాలమేకః ఖలు భుక్తిముక్త్యోః
 కార్స్త్ర్యేన కస్తాఽ గణయేత్సమస్తాఽ || 20 ||

యదీయచరితం సతాం సుచరితవ్యవస్థాపకం
 యదీయవచనం పరం సకలసంశయోన్మూలనం |
 యదీయకరుణా గతిస్సకలధర్మశూన్యాత్మనాం
 స నశ్శరణమస్తవసౌ సకలతంత్రనిర్వాహకః || 21 ||

దాంతిశ్శాంతిశ్శుచిత్వం విషయవిజయితా ధీరతా నిస్పృహత్వం
 శేషత్వం శ్రీశతద్దాసజనవిషయకం పారతంత్ర్యం చ తత్ర |

అక్షోభ్యత్వం పటుత్వం మృదుసమవశితా నిర్భరత్వానసూయే
యస్మిన్నాజానసిద్ధం స ఖలు విజయతే వేంకటాచార్యవర్యః || 22 ||

కలయే సతతం కరుణాజలధిం కరుణావిషయం కమలాధిపతేః |
కలివైరిశతారివచోరసికం కవితార్కికకేసరిసూరిగురుం || 23 ||

సరోభూతవేతాలసారస్వతానాం
శరద్విత్కలిధ్వంసిముఖ్యోద్దితానాం |
అవిచ్ఛిన్నసత్సంప్రదాయార్థవేదీ
గురుర్వేంకటేశో గురూక్తిష్వతుల్యః || 24 ||

యుక్త్వా అలూక్షా అపి ధర్మకామా-
స్సమ్మర్కినో యుక్తిసమన్వితాశ్చ |
సద్బ్రాహ్మణా వేదశిరః ప్రసిద్ధాః
శ్రీవేంకటాచార్యముఖా హి నూనం || 25 ||

జటావర్ణచర్చాద్యనేకప్రకార-
త్రయీలక్షణోచ్ఛారణే వ్యాసకల్పః |
తథా కల్పసూత్రప్రయోగాద్యభిజ్ఞో
జయత్యన్వహం సర్వతంత్రస్వతంత్రః || 26 ||

భరద్వాజశాండిల్యహారీతముఖ్య-
స్మృతిస్తోమసూక్ష్మార్థనిర్ణేతిదక్షః |
పురాణాగమాదిష్వసాధారణశ్రీ-
స్సతో భాతి లోకేష్వనంతార్యసూరేః || 27 ||

జ్యోతిశ్చందశ్శబ్దశాస్త్రప్రవీణః
కావ్యశ్రేణీనాటకాలంకృతిజ్ఞః |
మీమాంసాయాం బ్రహ్మకర్మానుగాయాం
స్రష్టా సాక్షాత్సర్వతంత్రస్వతంత్రః || 28 ||

సాంఖ్యే యోగే భాట్టతంత్రే గురూక్తే
 శైవే జైనే శాంకరే భాస్కరే చ |
 శాస్త్రే బౌద్ధే యాదవే గర్వితానాం
 ప్రత్యాఖ్యాతా సర్వతంత్రస్వతంత్రః || 29 ||

సర్వోజ్జీవనచింతయా ఘటకతాభావేన దానాత్కృతి-
 శ్రేష్ఠానాం బహుశస్తదుద్ధరణతస్త్రయ్యంతసంరక్షణాత్ |
 శ్రీమచ్ఛ్రీశరకోపముఖ్యదివిషన్నాథార్యరామానుజా-
 చార్యాః అప్యనుయాతి హంత! నిగమాంతాచార్యచూడామణిః || 30 ||

ఇహ రంగపతిప్రసాదలబ్ధో భయవేదాంతధురంధరత్వకీర్తిః |
 అపి తత్సహధర్మిణీకృపాత్తాఖిలతంత్రప్రభుతాక ఏష సూరిః || 31 ||

అఖిలతంత్రధురంధరతా హరేస్త్యయి తు వేంకటనాథగురౌ స్థితా |
 విధిశివాదిజనేష్యితరేషు వా క్వచిదపీహ న సా పరిదృశ్యతే || 32 ||

క్షమాయాం హి యస్యోపమానం ముకుందః
 శ్రుతౌ తస్య తల్పో మతౌ దేవమంత్రీ |
 జయే వైరిణాం దేత్యసంహారకారీ
 స జియాచ్ఛిరం సర్వతంత్రస్వతంత్రః || 33 ||

ఆచార్యత్వోపయుక్తా మునిగణకథితా దేశికైస్సేన్విన చోక్తాః
 సర్వే భద్రా గుణాస్సుస్సముదితవిభవాస్సర్వతంత్రస్వతంత్రే |
 శిష్యత్వే చోపయుక్తా అపి చ గుణగణాః కూరనాథే యథా స్యుః
 నాన్యత్రాచార్యవర్గే కతి చ న హి గుణాః ప్రాయశస్తత్ర దృష్టాః || 34 ||

యతిపతిసంప్రదాయపరిపోషకస్య సతతం నిగమాంతగురోః
 అతిపతితామృతా సరసతాగుణేన సుమనస్సృజో మృదుతరా |
 అధిగతలక్షణా విమలసూక్తిరార్తిశమనీ విపక్షమథనీ
 కలయతు నశ్శుభాని భగవత్తదీయయతిరాజహర్షజననీ || 35 ||

అపి చ భవాహిదష్టపరిమూర్చ్ఛితస్య భవినః ప్రబోధనకరీ
 శమదమదోషభీతిభగవత్తదీయజనభక్తిముక్తిజననీ |
 విషయపరత్వకోపమదమోహలోభ శతతాదిదోషశమనీ
 భువి సదృశీతరాస్తి న హి సూక్తిరద్య నిగమాంతదేశికగిరః || 36 ||

కర్మవిచికిత్సా వృత్తవిచికిత్సా ధర్మవిచికిత్సా సర్వవిచికిత్సా |
 శామ్యతి హా నూనం సర్వపురుషాణాం వేంకటవిపశ్చిద్వాగ్విలసితేన || 37 ||

యదుక్తయో యతిపతి తంత్రదీపికాః
 సలక్షణాస్సరసతమాస్సతాం మతాః |
 సమత్సరైరపి సతతం పరోక్షతః
 ప్రశంసితాః పరికలయేత్స నః శ్రియం || 38 ||

వాణీ యస్య ద్రామిడీ సాంస్కృతీ చ
 ప్రాయః ప్రాచామాశయానన్వవాదీత్ |
 అర్వాచామప్యాస వైయాత్యమూలం జీయాత్
 సోఽయం సర్వతంత్రస్వతంత్రః || 39 ||

యదీయకృతిషు క్షణం పరిచితిస్సతాం చాతురీం
 తనోతి బహువత్సర శ్రమమనుస్తు తామన్యతః |
 తమద్య యతిభూపతి ప్రథితనన్మతోద్ధారకం
 భజే కవికథారతద్విరదబృందకంఠీరవం || 40 ||

కవివాదికరిసింహకృతిరత్న తిలకం
 యతిరాజవరసప్త తిమిమామనుదినం |
 ప్రవదంతి పరవాది తిమిరౌఘమిహిరాః
 త ఇమే హి యతిరాజకరుణైకవిషయాః || 41 ||

వేంకటేశవిదుషా రచితానాం జ్ఞాయతే న గణనాపి కృతీనాం |
 తత్ర చాపి న హి రంగపతిశ్రీపాదుకాస్తు తిసహస్రసమాఽన్యా || 42 ||

వేంకటేశ్వరగురుగ్రథితం యే పాదుకాస్తు తిసహస్రమజస్రం |
సార్థబోధమనుసందధతే తే సంయమింద్రమతసారవిదస్సుః || 43 ||

అనన్యసాధారణచాతురీ చ కావ్యాదిషు బ్రహ్మవిదగ్రణీత్వం |
తథాష్టభాషాకవితాపటుత్వం సంకల్పసూర్యోదయదృశ్యమస్య || 44 ||

దూషణ్యాదౌ తార్కికాగ్రేసరత్వం స్పష్టం శ్రీమద్వేంకటేశస్య సూరేః |
అన్యాలభ్యా చాతురీ పద్యగుంభే సర్వజ్ఞత్వం తత్త్వముక్తాకలాపే || 45 ||

కలయతాం కవితార్కికకేసరి
ప్రకటితం శతదూషణికాం హృది |
మశకవత్సుజయాః ఖలు మాయినః
ప్రణిపతంతి పరం పదయోర్ముహుః || 46 ||

అహహ శంకరయాదవభాస్కరప్రథితదుర్మదదుర్మతవాదినాం |
కలకలః కవితార్కికకేసరిప్రథితదూషణికాశ్రవణావధిః || 47 ||

సర్వార్థసిద్ధిశ్శతదూషణీ చ ద్వే ఖేటశస్త్రే కథకాగ్రగానాం |
ఆద్యేన తత్ర క్రియతే స్వరక్షా ప్రత్యర్థిభంగః కలహేఽన్యతస్సాస్యత్ || 48 ||

అత ఏవ సర్వజగతాం స గురు-
ర్యతిచక్రవర్తిమతద్ద్విరదః |
కవితార్కికద్విరదపంచముఖో
యత ఊర్జితం హ్యకృత భాష్యమిదం || 49 ||

శ్రుతిశ్చిరదేశికశిరోమణినా జనకేన యేన హి సుశిక్షితధీః |
వరదో గురుశ్చ యతిరాజమతప్రతివాదికోటిశతకోటిరభూత్ || 50 ||

సర్వతంత్రధూర్వహస్య వేంకటేశధీమతః
కుర్వతేఽవమాననాం తు కేచనాధునోద్భవాః |

హంత! హంత! రామకృష్ణదూషణాభిధాయినాం
కిన్ను చిత్రమత్ర చైద్యరావణానుసారిణాం॥ 51 ॥

అపి కామమదలోభశతతాదిరహితా
అపి నీతిధృతిశాంతిమతిదాంతిసహితాః।
యతిరాజమతధుర్యపదపద్మవిముఖాః
అవలోకనతిమాననుతిబాహ్యవిషయాః॥ 52 ॥

విమతిరథవా తేషాం యుక్తా యతీశ్వరజీవనే
కవికథకపంచాస్యే దేవే సతాం చ ధురంధరే।
పరిచితిరహో తన్మాహాత్మ్యప్రకాశకతత్కృతి-
ష్వపి లవమితా స్వప్నేపేషాం యతో న హి విద్యతే॥ 53 ॥

న ద్రష్టారో వైభవస్యాస్య సాక్షాత్
నైవాభ్యాసస్తత్కృతిష్వస్తి యేషాం।
యేషాం నిత్యం మానసం సాభ్యసూయం
తేషాం భక్తిస్సాస్యత్ కథం వేంకటేశే॥ 54 ॥

గురౌ వాదిహంసాంబుదాచార్యశిష్యే
జనాః భక్తిహీనాః యతీంద్రాప్రియాస్సుయః।
యతీంద్రాప్రియాః విష్ణుకారుణ్యదూరాః
కుతో ముక్తివార్తా హి తాదృగ్విధానాం॥ 55 ॥

నిశ్శ్రేయసం యేఽభిలషంతి తస్య
మూలం కృపాం చాపి రమాసఖస్య।
దయాం యతీంద్రస్య చ తైరవశ్యం
కార్యా హి భక్తిః కవివాదిసింహే॥ 56 ॥

సేవా విష్ణోర్వైష్ణవారాధనాంతా
తద్వత్సేవా స్వామినస్సంయమీనాం।

వేదాంతాచార్యాంఘ్రిపద్మార్చనాంతా
యస్మాదాత్మా వేంకటేశస్య సూరేః || 57 ||

కర్మాద్యుపాయాః ఇహ కేచన స్యుః
కేచిచ్చ లక్ష్మీరమణాంఘ్రిపాయాః |
శ్రీమద్యతీంద్రప్రియవేంకటేశ-
గుర్వాంఘ్రిపాయా వయమేవ ధన్యాః || 58 ||

సశంఖచక్ర లాంఛనస్సదూర్ధ్వపుండ్రమండిత-
స్సకంఠలగ్నసత్తులస్యనర్హపద్మమాలికః |
సితాంతరీయ సూత్తరీయయజ్ఞసూత్రశోభితో
మమావిరస్తు మానసే గురుస్స వేంకటేశ్వరః || 59 ||

నిగమాంతదేశికపదాంబుజద్వయం
నిరసూయవైష్ణవజనప్రియం ధనం |
కులదైవతం మమ కుదృష్టిమస్తక
క్షితిభృద్విభేదికులిశాయుధాయితం || 60 ||

మహోత్పలాయితపాదయుగలం
రతిప్రియేషుధిప్రతిరోధిసుజంఘికం |
కకుత్స్థమానసుజానుకమంచిత
స్ఫురత్కటివిలసత్పరిధానకం || 61 ||

ప్రశస్తనాభికముజ్జ్వలవక్షసం
ప్రసన్నసస్మితసన్ముఖపంకజం |
మదీయహృత్కమలాసనసంస్థితం
భజామి వేంకటనాథవిపశ్చితం || 62 ||

ప్రబుద్ధతామరసాభవిలోచనం ప్రసిద్ధశిష్యజనైః పరివారితం |
ప్రబద్ధరాగతమం గురుపాదయోః ప్రబుద్ధచేతనమర్థసమర్థనే || 63 ||

సరత్నకంబల పీఠపరిగ్రహం సమర్థముత్థిత సంశయనోదనే ।
విరక్తసజ్జనసంఘశిరోమణిం భజామి వేంకటనాథవిపశ్చితం ॥ 64 ॥

కవితార్కికకలభవ్రజకబలీకృతిసింహం
కమలాపతికరుణారసపరివర్ధితబోధం ।
యతినాయకపదపంకజయుగలీపరతంత్రం
భజ మానస బుధవేంకటపతిదేశికమనిశం ॥ 65 ॥

యతిన్యపతిపదకమలసకలవిధబంధుం
కవిశిఖరిపతినగరసుచిరకృతవాసం ।
భజ హృదయ కవికథకహారిమపి చ రంగ-
క్షితిరమణచరణయుగసత తకృతసేవం ॥ 66 ॥

అతిమృదులమనసమతివిపులశుభనేత్రం
అతిచతురమధికగుణయతిన్యపతిభాష్యే ।
ఉపకరణపరమనిశమపకరణశీలే-
ష్వపి కలయ మమ హృదయ కవికథకసింహం ॥ 67 ॥

భో నిగమమౌలియుగదేశిక! దయామృతసముద్ర! భగవన్!
మామకమిదం వచనమద్య శ్రుణునాథ కవితార్కికహారే! ।
సోహమతిఖిన్నమిహా వీక్ష్య జనమత్ర భవదంఘ్రివిముఖం
త్వం చ కురు తావకపదాంబుజయుగప్రవణమద్య కృపయా ॥ 68 ॥

కిం చ మమ మానసమిదం చ సముదంచితమిహాన్యవిషయే-
ష్వంచతి న జాతు కవివాదికరిపంచముఖ! తావకపదం ।
వంచనపరం శతమకించనజనప్రియ! సపంచశరజం
చంచలమిదం పునరచంచలతరం కురు భవచ్ఛరణయోః ॥ 69 ॥

శ్రీవేంకటేశస్య గురోః పదాబ్జయోః
సమర్పితా సప్తతిరత్నమాలికా ।

ధృతా సుధీభిర్ద్వయే విమత్సరైః
పుష్టాతి శోభాం పురుషార్థనిర్భరాం || 70 ||

వేదాంతాచార్యసప్తత్యా గుణవత్యా పరిష్కృతాః |
వేదాంతవేద్యశ్రీభాష్యకారకారుణ్యగోచరాః || 71 ||

వీతరాగావశిష్టార్థా వేదాంతాచార్యసప్తతిః |
వైష్ణవైస్సాదరం గ్రాహ్యో విద్యద్భిర్వీతమత్సరైః || 72 ||

ప్రతివాదిభయంకరేణ సా సుధియా సప్తతిరత్నమాలికా |
నిగమాంతగురౌ సమర్పితా హృదయే తద్భజతాం స్వయా ధియా || 73 ||

|| ఇతి సప్తతిరత్నమాలికా సంపూర్ణా ||